

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

(גיליון 23 - שנת תשפ"ג גיליון "צו" – י' ניסן תשפ"ג, 1 לאפריל 2023)

לע"נ אמו"ר ר' יוסף - חיים ב"ר יעקב רוט ז"ל

ב"ה

"נקודה טובה" לפרשת "צו"-שבת הגדול – לקראת ליל הסדר

בסופו של כל יום היה אבא שואל אותי: **מה שְׁאַלְתָּ היום בבית הספר, יוסי?!** כותב יוסי אקרמן הנשיא לשעבר של חברת 'אלביט מערכות', בספרו האישי.

"רק היום אני מבין את כוחה של השאלה הקטנה הזאת, כמה מסרים מקופלים בה. **חינוך לסקרנות, ענווה והקשבה לאחר**", הוא הוסיף ואמר.

לא "מה למדת", או "איך עבר עליך היום". אלא "מה שְׁאַלְתָּ". האם היית סקרן, אקטיבי ופעיל.

שאלה קטנה, שכנראה השפיעה מאד על מסלול חייו. ואכן, שם ספרו הוא: **"מה שְׁאַלְתָּ היום"...**

מתברר שאביו של יוסי כיוון לסוד ההצלחה העתיק של החינוך היהודי: **"...חינוך לסקרנות, ענווה והקשבה לאחר"**.

ואכן, החינוך לסקרנות הוא מאבני היסוד של היהדות והוא בא לידי ביטוי במיוחד בליל הסדר, בלילה בו אנו מעבירים את המסורת מאב לבן, ככתוב: **"וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ"**.

ההגדה איננה "דף מסרים" טכני והילדים לא צריכים להיות שקטים, שלובי ידיים וצמודים לכסא, אלא ערים ורעננים, תוססים וסקרנים. שואלים ומקשים (הקשבה פעילה) ומאתגרים אותנו המבוגרים.

ליל הסדר הוא "סביבה פתוחה" של למידה פעילה. וכשהשאלות הינן אמיתיות, אז גם התשובות הן חיות ורלבנטיות ונכנסות לאוזן שומעת וללב פתוח.

ליל הסדר נפתח בסדרת מנהגי סעודה "שוניים", המעודדים את הילדים לסקרנות - לשאול **"מה נשתנה"**. מדוע הערב הזה שונה ומיוחד.

ההגדה ממשיכה ומייעצת לנו כהורים, כיצד להתמודד עם האתגר החינוכי של השונות בין הילדים ואומרת: **"כנגד ארבעה (סוגי) בנים דיברה תורה"**. החכם והרשע, התם וזה שאינו יודע לשאול.

זה שאינו יודע לשאול – המשועמם וה"מנותק", דורש מן ההורה להתאמץ עוד יותר. **"את (אתה) פָּתַח לו"**, אומרת ההגדה. תפתח איתו בדברים ותפתח את סקרנותו. באופן המתאים לו, בבחינת **"חָנֵךְ לְנַעַר עַל פִּי דְרָכָיו"**. ואם כך תעשה, אזי יש סיכוי שזה "יתפוס" לעולמים ויתקיים בו **"...גם כִּי יִזְקֶיךָ לֹא יִסוּר מִמְּנָה"** (משלי כב, ו).

גם המבוגרים מוזמנים לספר ביציאת מצרים, בדרך של שאלה ותשובה דוקא, ולחפש בסיפור העתיק הזה זוויות חדשות ותובנות רלבנטיות לימינו.

הסקרנות והשאלותה קושיות והתירוצים, הביאור והבירור, הם הם אבני הבנין והיסוד של התורה שבעל פה. של בית המדרש היהודי התוסס מאז ומעולם.

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

לימוד בו התלמיד הצעיר והסקרן, יכול לעיתים להאיר את עיני רבו בקושיה טובה או בתירוץ מְחֻמָּים ולהפוך לרגע את הרב הישיש לתלמיד.

על כך אמר רבי חנינא: "הרבה למדתי מרבתי. ומחבירי, יותר מרבתי. ומתלמידי, יותר מכולם" (תענית ז ע"א).

גם אנחנו המבוגרים נצא נשכרים, אם נקשיב היטב לדבריהם של ילדינו. בליל הסדר, ובכלל...

וכעת נעבור מן העיסוק בסקרנות, לנושא הענווה וההקשבה לאחר.

לאחר שנים רבות של מחלוקת בין בית שמאי ובית הלל, יצאה בת קול מן השמים והכריזה, שלמרות ש"אלו ואלו דברי אלקים חיים" ובכל דעה יש צד של אמת, בכל זאת "הלכה כבית-הלל".

וכל כך למה?!

"מפני שנוחין ועלובין היו, ושונין דבריהן ודברי בית שמאי, ולא עוד אלא שמקדימין דברי בית שמאי לדבריהן..." (עירובין יג, ע"ב).

וקשה, האם קביעת ההלכה כבית הלל היא פרס על התנהגות יפה ועל ענווה?!

לא ולא!

בית הלל ידעו להקשיב ל-אחר, בענווה. ללמוד את שיטתו, לעיין בה, לתת לה מקום ואף לְשָׁנוֹת ולומר את דעתו של האחר (בית שמאי) בתחילת דבריהם.

ואם אחרי כל התהליך הזה הם החליטו שהלכה איננה כבית שמאי, כנראה שהם באמת מיצו את הדיון ולא נשארו דבקים בדעתם סתם.

הבה ננצל את ליל הסדר ללימוד משותף, לסקרנות, לשאלות ולתשובות ולהקשבה מתוך ענווה וכבוד הדדי.

והלוואי ונדע ליישם את המודל הזה גם בחיים הציבוריים שלנו.

הגיליון הבא יצא לקראת שבת 'שמיני', לאחר חג הפסח. לשבת חול המועד, לא יצא גליון.

מרכת שבת תופה וחד פסח כסר ומה

מה רוס

לכניסה או להסרה מרשימת התפוצה (במייל ו/או בווטסאפ), ניתן לפנות למייל:
rothmoshe@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל. **אהבת? הפץ בין חבריך.**